

Rim Görnüşi Berkarar Edýär — Birinji San

Şahsy Düşündiriş

Jeff Pippenger

2024-06-28

Şol zamanlarda günorta patyşasyna garşy köpler galarlar; şeýle hem seniň halkyňyň zorlukçylary wahýy berkarar etmek üçin özlerini ýokary götererler; emma olar ýykylarlar. Daniel 11:14.

Hristiançylyk nukdaýnazarynda “taglymat” sözi Mukaddes Kitabyň berkidilen hakykatlaryny aňladýar. Özlerini hristian diýip atlandyryan dürli guramalaryň Mukaddes Kitap taglymatlary diýip kesgitleýän dürli toplumlary bar, emma diňe bir Hakykat bardyr. “Mutlak hakykat” bilen “plýuralizm” arasyndaky tapawut şu pursatda biziň garajak mowzugymyzdan daşardadyr.

Şeýlelikde, Pilat Oňa: “Onda Sen patyşamy?” diýdi. Isa jogap berdi: “Meniň patyşadygymy sen aýdýarsyň. Men munuň üçin doguldym, munuň üçin hem dünýä geldim: hakykata şaýatlyk etmek üçin. Hakykatdan bolan her bir adam Meniň sesimi eşidýär.” Pilat Oňa: “Hakykat näme?” diýdi. Şeýle diýip aýdandan soň, ol ýene-de ýehudylaryň ýanyna çykyp, olara diýdi: “Men Onda hiç hili günä tapamok.” Ýahýa 18:37, 38.

Hakykat Hudaýyň Sözüdir; ol Onuň sesidir we ol Mesihiň Özüdür.

Hristiançylygyň nämeden ybaratdygyny, hakykatyň nämedigini, kabul edip alan iman-ynamymyzyň nämedigini, Mukaddes Kitabyň kadalarynyň — in ýokary ygtyýardan bize berlen kadalaryň — nämedigini özümüz üçin bilmelidir. Köp adamlar imanlaryny esaslandyrmaga bir sebäpsiz, meseläniň hakykaty barada ýeterlik subutnamasyz ynanýarlar. Eger olaryň önünden emele gelen öz pikirleri bilen sazlaşýan bir pikir hödürlense, ony kabul etmäge derrew taýýar bolýarlar. Olar sebäpden netijä çenli pikir ýöretmeýärler, olaryň imanynyň hakyky binýady ýokdur, we synag wagtynda özleriniň çägiň üstünde gurandyklaryny görerler.

“Öz häzirki Mukaddes Ýazgylar baradaky öz kämil däl biliminden kanagat tapyp, muny öz halas bolmagy üçin ýeterlik hasap edýän adam ölüm howply bir aldawa arka diräp durandyr. Köp adamlar ýalňyşy saýgaryp bilmek we hakykat hökmünde öňe sürülen ähli däp-dessury hem-de yrymy ýazgysal esaslar bilen düýpli üpjün edilmedikdirler. Şeýtan Mesihe degişli Hoş Habaryň sadalygyny bozmak üçin Hudaýa ybadat edilişine öz pikirlerini girizdi. Häzirki hakykata ynanýandygyny öňe sürýänleriň köpüsi bir wagtlar mukaddeslere gowşurylan imanyň nämeden ybaratdygyny—içimizde bolan Mesihi, şöhratyň umydy—bilmeýärler. Olar köne serhet nyşanlaryny goraýandyklaryny pikir edýärler, emma olar mylaýym hem biparhdyrlar. Söýginiň we imanyň hakykatdaky güýjüni öz tejribelerine siňdirmegiň hem-de oňa eýe bolmagyň nämedigini bilmeýärler. Olar Mukaddes Kitaby ýakyndan öwrenýän adamlar däl, eýsem ýalta we üns bermeýän adamlardyr. Mukaddes Ýazgynyň aýatlary babatda pikir tapawutlary ýüze çykanda, maksatly öwrenmedik we nämä ynanýandygy barada berk kesgitli bolmadyk şol adamlar hakykatdan daş düşýärler. Biz hemmeleriň Hudaýy hakykaty

yhlas bilen agtarmagynyň zerurdygyny olara güýçli täsir bilen ýetirmelidiris, şeýdip olar hakykatyň nämedigini bilýändiglerini bilsinler. Käbirleri öz ýagdaýlaryndan kanagat tapyp, köp bilim talap edýärler, emma olaryň işe bolan yhlasy, Hudaýa bolan gyzygyn söýgüsi we Mesihini olar üçin ölen janlara bolan söýgüsi, edil Hudaýy asla tanamadyk ýaly, artmaýar. Olar Mukaddes Kitaby onuň ýiligini we baýlygyny öz janlaryna degişli etmek üçin okamaýarlar. Olar munuň özlerine gepleýän Hudaýyň sesi diýen duýgyny etmeýärler. Emma eger biz halas boluş ýoluna düşünmek isleseň, eger Dogrulyk Gününiň şöhlelerini görmek isleseň, onda Mukaddes Ýazgylary belli bir maksat bilen öwrenmelidiris; çünki Mukaddes Kitabyň wadalary we pygamberlikleri gutulýş baradaky ilahi meýilnama üstüne şöhratyň aýdyň şöhlelerini saçar, şol beýik hakykatlar bolsa aýdyň düşünilmeýär.” The 1888 Materials, 403.

Biz şol taglymatlaryň nämedigini, hem-de şol hakykatlary nädip beýan etmelidigimizi, esaslandyrmalydygymyzy we gorap saklamalydygymyzy bilmäge borçludyr.

“Bize häzir hiç kimiň ýalňyz durmaly bolmagy mümkin ýaly görünmeýär; emma eger-de Hudaý haçandyr meniň üsti bilen gepleýän bolsa, onda öz adynyň hatyrasyna geňesleriň we münlerçe adamyň önüne getiriljek wagty geler, hem-de her biri öz imanyňyň sebäbini bermeli bolar. Şonda hakykat üçin alnyp barlan her bir garaýşa garşy in gazaply tankyt dörär. Şonuň üçin biz Hudaýyň Sözüni öwrenmelidiris, çünki biz goraýan taglymatlarymyza näme üçin ynanyandygymyzy bilmelidiris. Biz Ýehowanyň ýaşawyşly sözlerini yhlas bilen we tankydy gözleg arkaly barlamalydyrys.” Review and Herald, 1888-nji ýylyň 18-nji dekabry.

“Münleriň” önüne getirilmek üçin, ahyrky günlerde hakykaty goraýanlaryň käbirleriniň telewideniýe ýa-da internet arkaly ýaýlym ýaly bir serişdede hakykaty goramaga mejbur ediljekdigi aýdyndyr. Ýogsam ýüz kyrk dört münüň berýän şaýatlygyny münler nädip synlap bilerdi? Biziň wagyz edýän taglymatlarymyz imanyňyzyň esasyňy kesgitleýär.

“Ybadathananyň agzalary aýratynlykda synag ediler we barlanyp görüler. Olar hakykata şaýatlyk etmäge mejbur boljak ýagdaýlara ýerleşdiriler. Köpüsine geňesleriň we kazyýetleriň önünde, belki-de, aýratynlykda we ýalňyzlykda söz sözlemek çagyrylyşy bolar. Bu gyssagly ýagdaýda olara kömek edip biljek tejribäni gazanmagy olar äsgermezlik etdiler, şonuň üçin olaryň janlary biderek geçirilen mümkinçilikler we äsgerilmedik artykmaçlyklar üçin puşman bilen agyrlaşandyr.” Testimonies, 5-nji tom, 463.

Hudaýyň Sözi hiç haçan ýalňyşmaýar, şonuň üçin biz ýüz kyrk dört münüň arasynda sanaljak bolsak, Hudaýyň Sözünde ýazylan zatlaryň esasynda nämä ynanyandygymyzy bilmelidiris. Hudaýyň halky ynanyan taglymatlaryny düşündirmäge mejbur ediljek synag wagty gelmezden ön, Hudaý Öz halkyny Öz Sözüni çynlakaý öwrenmäge mejbur etmek üçin ýalňyşlaryň girizilmegine ýol berýär.

Hudaýyň halkynyň arasynda hiç hili jedel ýa-da tolgunyşyklygyň ýokdugy olaryň sagdyn taglymata berk ýapyşýandygynyň aýgytly subutnamasy hasap edilmeli däl. Olaryň hakykat bilen ýalňyşy aýdyň tapawutlandyрмаýandyklaryndan howatyr etmäge esas bar. Ýazgylaryň derňelmegi netijesinde hiç hili täze meseleler gozgalmasa, adamlary özlerinde hakykatyň bardygyna göz ýetirmek üçin Mukaddes Kitaby özbaşdak agtaryp öwrenmäge itergi berjek pikir tapawutlary ýüze çykmasa, gadymy döwürlerde bolşy ýaly, häzirki wagtda-da köp adam

däp-dessurlara ýapyşar we nämä ybadat edýändiglerini bilmezden ybadat ederler.

Maňa görkezildi: häzirki hakykaty bilýändigini ykrar edýänleriň köpüsi özleriniň nämä ynanýandyklaryny bilmeýärler. Olar öz imanlarynyň subutnamalaryna düşünmeýärler. Häzirki zaman üçin alnyp barylmalý işe dogry baha bermeyärler. Synag wagty gelende, häzir beýlekilere wagyz edýän adamlaryň arasynda özleriniň eýeleýän garaýyşlaryny barlanlarynda, kanagatlandyryjy esas berip bilmejek zatlarynyň köpdüğini görjekler bar. Şeýle synagdan geçýänçäler, olar özleriniň näderejede uly nadanlyk içindedigini bilmediler. Şeýle hem ýygnaýda özleriniň nämä ynanýandyklaryna düşünýändiglerini öz-özünden kabul edýän köp adam bar; emma jedel ýüze çykýança, olar öz gowşaklygyny bilmeýärler. Özleri bilen bir ynançdaky adamlardan aýrylyp, öz ynanjyny düşündirmek üçin ýeke-ýekeden we ýalňyz durmaga mejbur bolanda, hakykat hökmünde kabul eden zatlary baradaky düşüňjeleriniň näderejede bulaşykdygyny görüp geň galarlar. Şek-şübhesiz, biziň aramyzda diri Hudaýdan ýüz öwürme we ynsanlara tarap öwrülme bolup geçdi; ylahy paýhasyň ornuna ynsan paýhasy goýuldy.

“Hudaý Öz halkyny oýadar; eger beýleki serişdeler netije bermese, olaryň arasyna bidgatlar girer, olar hem olary elekten geçirip, samany bugdaýdan aýrar. Reb Öz sözüne iman edýänleriň hemmesini ukudan oýanmaga çagyryýar. Bu wagt üçin laýyk bolan gymmatly nur geldi. Bu, edil üstümize abanýan howplary görkezýän Mukaddes Kitap hakykatydyr. Bu nur bizi Mukaddes Ýazgylary yhlas bilen öwrenmäge we eýeleýän garaýyşlarymyzy iň çynlakaý ýagdaýda barlamaga getirmelidir. Hudaý hakykatyň ähli ugurlarynyň we ähli garaýyşlarynyň dogra we agzaçar bilen düýpli hem gaýratly gözden geçirilmegini isleýär. Imanlylar hakykatyň nämedigini düýýän zat babatda çaklamalara we anyk kesgitlenmedik düşüňjelere daýanmaly däldirler. Olaryň imany Hudaýyň sözüne berk esaslanmalydyr, şonda synag wagty gelende we olar öz imany üçin jogap bermek maksady bilen geňesleriň önüne getirilende, içlerindäki umyda sebäp görkezip, mylaýymlyk we gorky bilen jogap berip bilerler.

“Tolgun, tolgun, tolgun. Biziň dünýä hödürleýän mowzuklarymyz biziň üçin janly hakykat bolmalydyr. Biz esasy iman maddalary hasaplaýan taglymatlarymyzy goranymyzda, özümize hiç haçan bütinleý ygtybarly bolmadyk delilleri ulanmaga ýol bermeli däldegimiz möhümdir. Şeýle deliller garşy çykýanyň sesini ýatyrp biler, emma olar hakykata hormat getirmez. Biz diňe garşydaşlarymyzyň sesini ýatyrjak däl, eýsem iň ýakyn we iň içgin barlaga hem çydajak sagdyn delilleri beýan etmelidiris. Özlerini jedelçi hökmünde terbiýelänlerde Hudaýyň Sözüne adalatly çemeleşmezlik howpy uludyr. Garşydaş bilen ýüzbe-ýüz bolnanda, diňe iman edýäne ynam bermäge çalyşman, eýsem onuň aňynda ynanýryş oýarmak üçin mowzuklary şeýle usulda beýan etmek biziň çynlakaý tagallamyz bolmalydyr.

“Adamyň akyl taýdan nähili ösüş gazanandygyna garamazdan, ol Mukaddes Ýazgylary has beýik ýagtylyk üçin içgin we üznüksiz öwrenmegiň zerurlygynyň ýokdugyny bir pursat hem pikir etmesin. Biz halk hökmünde aýratynlykda pygamberligi öwrenijiler bolmaga çagyryldyk. Hudaýyň bize görkezjek islendik ýagtylyk şöhesini saýgaryp bilmegimiz üçin, biz çuňňur yhlas bilen gözegçilik etmelidiris. Biz hakykatyň ilkinji lowurdylaryny tutup almalydyrys; dogra bilen edilýän öwreniş arkaly bolsa başgalaryň önünde beýan edilip bilinjek has aýdyň ýagtylyk alnyp bilner.” Testimonies, volume 5, 708.

Netijede ýüz kyrk dört müňi emele getirjek “pygamberlik talyplary” tizden geljek Ýekşenbe güni baradaky kanun krizisini we yzarlamany ýüze çykarýan ýerdäki häkimiýetler bilen ýüzbe-ýüz bolmazlaryndan öň “aýry-aýrylykda synalyp, subut ediler.” Ilki bilen wepalylyk Hudaý tarapyndan “oýarlar.” Ukuda ýatan gyzlar garaşylýan döwrüň dowamynda düşen ukularyndan “oýarlar.” Eger olar Hudaýyň 2023-nji ýylyň iýul aýyndan bäri iberilip gellen makalalar arkaly hödürlän habary bilen oýanmasalar, onda Hudaý olaryň arasyna “bidgatlaryň” “girip gelmegine” ýol berer; bu bolsa eleme prosesi arkaly bugdaý bilen haşal otuň arasyndaky bölünişi tamamlap biler. Biz häzir şol eleme prosesiniň içindediris.

Häzirki Rimiň dogry kesgitlenilmegi baradaky jedelde yzarlap gelýänler üçin elýeterli üç mümkinçilik bar. Bir mümkinçilik, Birleşen Ştatlaryň Häzirki Rimdigi; beýlekisi, papalyk häkimiýetiniň Häzirki Rimdigi; üçünji mümkinçilik bolsa öňki iki garaýşyň hem nädogrudygyny we Danyýel kitabyň on birinji babyndaky on dördünji aýatda özüni beýgeldýän, ýykylyp gidýän we görneşi berkarar edýän Danyýeliň halkynyň talaňçylary arkaly başga bir güýjüň görkezilýändigidir.

Men häzirki Rim barada jedeliň — onuň papalyk häkimiýetimi ýa-da Amerikanyň Birleşen Ştatlarydygy baradaky düşünişmezligiň — Öz halkyny Öz pygamberlik Sözüni öwrenmäge mejbur etmek maksady bilen bu herekete girizilmegine ýol berlendigini öňe sürýärin. Hudaý bu jedeli Öz merhemetiniň bir ýüze çykması hökmünde ýüze çykardy. Men bu düşünişmezligiň, häzirki Rim barada kimiň dogry, kimiň nädogrydygyny diňe kesgitlemekden has-da beter, Öz halkyny geljekdäki krizise taýýarlamak bilen baglydygyny öňe sürýärin. Bu düşünişmezlige Hudaý tarapyndan şonuň üçin ýol berildi we ol şonuň üçin niýetlendi: görmek isleýän her kim üçin, olaryň Öz pygamberlik Sözüne degişli şahsy düşüňjesiniň doly dældigini ýa-da nädogrydygyny görkezmek üçin. Şonuň üçin bu jedel Hudaýyň merhemetiniň subutnamasydyr.

Çekeleşik diňe seniň halkyňyň talaňçylary bilen şekillendirilýän güýjüň kimdigini kesgitlemek meselesini öz içine alman, eýsem çekeleşigiň iki tarapyňyň-da goldaýandyklaryny ykrar edýän setir üstüne setir usulynyň dogry ulanylýandygyna-da degişlidir. Setir üstüne setir usuly bilen baglanyşykly pygamberlik kadalary bugdaý bilen hapa otlaryň elekden geçirilmeginiň bir bölegi boljak aýratyn pygamberlik ýörelgelerini öz içine alýar. Şu häzirki çekeleşikde, meniň pikrimçe, setir üstüne setir usulynyň nädogry düşünilýän üç bölegi bular: Hakykat hökmünde Mesih, Alfa we Omega hökmünde Mesih hem-de pygamberligiň üç gatly ulanylyşy.

Netijede, Daniýel on birinji bapdaky on dördünji aýata nädogry düşüňýäni berk tutýanlaryň taglymatçylyk garaýşy şahsy tefsire esaslanýan diýlip ýüze çykar.

Bizde pygamberlik sözü has hem bardyr; siz hem garaňky ýerde şöhle saçýan çyra hökmünde oňa üns berseňiz, ýagşy edersiniňiz, tä gün dogup, daň ýyldyzy ýürekleriňizde dogýança: ilki bilen şuny biliň, Mukaddes Ýazgylaryň hiç bir pygamberligi şahsy düşündirişe degişli däl. Çünki pygamberlik gadym döwürde adam islegi bilen gelmedi; emma Hudaýyň mukaddes adamlary Mukaddes Ruh tarapyndan hereketlendirilip gepletdiler. 2 Petrus 1:19–21.

On dördünji aýat baradaky jedelde meniň “hususy düşündiriş” diýip düşüňýän zadymyň bir mysaly “Beýik Jedelde” duş gelýär.

“Şenbe bütün Hristian aleminde aýratyn jedeliň nokadyna öwrülip, ýekşenbe gününü berjaý etdirmegi üpjün etmek üçin dini hem-de dünýewi häkimiýetler birleşenlerinde, kiçijik bir azlygyň halk köpçüliginiň talabyna boýun egmekden yzygiderli ýüz öwürmegi olary hemmeleriniň näletiniň nyşanasyna öwürer. Ybadathananyň bir düzgüni hem-de döwletiň bir kanunyna garşy durýan şol az sanlylaryň çydalarly bolmaly däldigi; tutuş halklaryň bulaşyklyga we kanunsyzlyga taşlanmagyndan olaryň ejir çekmeginiň has gowy boljakdygy öňe sürüler. Şol bir delil köp asyrlar ozal Mesihniň garşysyna-da ‘halkyň ýolbaşçylary’ tarapyndan getirilipdi. Hilekär Kaýafa: ‘Bütün millet heläk bolman, halk üçin bir adamyň ölmegi biziň üçin peýdalydyr’ diýdi. Ýahýa 11:50. Bu delil ynandyryjy görner; ahyrynda dördünji tabşyrygyň Şenbesini mukaddes tutýanlara garşy perman çykarylar; olary iň agyr jeza mynasyp diýip yglan edip, belli bir wagtdan soň halklara olary öldürmäge erkinlik berler. Köne Dünýädäki rimçilik hem-de Täze Dünýädäki dinden dönen protestantlyk, Hudaýyň ähli tabşyryklaryny hormatlaýanlara garşy şuna meňzeş ýol tutar.” Beýik Jedel, 615.

«Hristian dünýäsi» bütün dünýä boýunça hristianlaryň jemagatyny ýa-da hristianlaryň agdyklyk edýän ýurtlarynyň we medeniýetleriniň bitewi toplumyny aňladýar. Bu adalga köplenç hristiançylyk esasy din bolan hem-de medeniýete, kanunlara we jemgyýetçilik kadalaryna düýpli täsir ýetiren dünýä böleklerini görkezmek üçin ulanylýar. Hristian dünýäsi hristiançylygyň öz yzyna eýerijileri, medeni täsiri we taryhy ähmiýeti babatda bütindünýä gerimini öz içine alýar. Ellen White CD-ROM-yndaky bar bolan gaýtalanmalary aýyrman hasaplanda, «Hristian dünýäsi» sözi ýüz ýetmiş alty gezek duş gelýär. Geografik taýdan White uýa hristian dünýäsiniň, umuman alanyňda, Ýewropany we Amerikalary aňladýandygyny görkezýär. White uýanyň many-mazmunynda Ýewropa Köne Dünýä, Amerikalar bolsa Täze Dünýä hökmünde kesgitlenýär.

“Emma guzynyňkysy ýaly şahly ýyrtyjy haýwan ‘ýerden çykyp gelýän’ ýagdaýda görüldi.” Sonuň üçin bu haýwan arkaly görkezilen millet özüni berkarar etmek üçin başga güýçleri agdarmazdan, öň ýaşajylar tarapyndan eýelenmedik ýerde peýda bolmaly hem-de kem-kemden we parahatçylyk bilen ösüp ulalmaly eken. Şeýle bolsa, ol Köne Dünýäniň gür ilatly hem-de özara göreşýän milletleriniň arasynda — ‘halklar, mähelleler, milletler we diller’ diýlen tolgunşykly deňziň içinde — ýüze çykyp bilmezdi. Ony Günbatar Yklymynda gözlemeli.

«Täze Dünýäniň haýsy milleti 1798-nji ýylda güýçlenip, kuwwat we beýiklik wada berip, dünýäniň ünsüni özüne çekýärdi? Nyşanyň ulanylyşy babatda hiç hili şübhe ýokdur. Bir millet, diňe bir millet, bu pygamberligiň şertlerine laýyk gelýär; ol şübhesiz Amerikanyň Birleşen Ştatlaryny görkezýär». The Great Controversy, 441.

Seredýän paragrafymyzda iň soňky sözlem “Köne Dünýäde romanizm we Täze Dünýäde dinden çykan protestantçylyk” diýen aňlatmanyň “Köne Dünýäniň romanizmi” diýlende Garaňky Asyrlardaky papalygy, hem-de “Täze Dünýäde dinden çykan protestantçylyk” diýen jümle arkaly häzirkizaman Rim hökmünde Birleşen Ştatlary (dinden çykan protestantçylygy) görkezýändigini öňe sürmek üçin ulanyldy. “Köne” geçmiş taryh hökmünde kesgitlenýär, “Täze” bolsa häzirki zaman ýa-da häzirki taryh hökmünde kesgitlenýär. Şeýle ulanylyş Hanym Waýtyň hem Hristian dünýäsine, hem-de Köne we Täze dünýä baradaky berk ornaşan düşünjesini ýoýýar.

Geçmiş we geljekki taryh nukdaýnazaryndan şol hökümi ulanýanlar, “hususy düşündirişi” Sister White-nyň maksat eden manysyna göni garşylykda kesgitleýärler. Ýagdaý şeýle diýilýär: “Köne Dünýä” geçen taryhy aňladýar, “Täze” bolsa häzirki zaman ýa-da häzirki taryhy (Täze) aňladýar.

Bölekde şeýle diýilýär: «yzarlajak». Rim katolikçiligi hem-de imandan dänmiş Protestantlyk «Hudaýyň ähli parzlaryny hormatlaýanlara garşy meňzeş bir ýol tutarlar». Bölekdäki Köne Dünýä Ýewropa, Täze Dünýä bolsa Amerikalardyr. Waýtbike ähli dünýäniň Ýekşenbe güni baradaky kanunyň synagy bilen ýüzbe-ýüz ediljekdigini, Ýewropadaky yzarlamalarda Rim katolikçiliginiň öňe çyjakdygyny, Amerikalardaky yzarlamalarda bolsa imandan dänmiş Protestantlygyň öňe çyjakdygyny öwredýär. Amerikalar bilen Ýewropa «Hristian dünýäsiniň» çäklerinde kesgitleýär. Rim katolikçiligi hem-de imandan dänmiş Protestantlyk «Hudaýyň ähli parzlaryny hormatlaýanlara garşy meňzeş bir ýol tutarlar».

“Yzarlar” diýen söz düzümi iki güýjüň hem geljekde amala aşyryjak hereketini görkezýär, we Köne Dünýäniň rimçiliginiň Garaňky Asyrlaryň papalyk güýjüdigini öňe sürmek grammatik taýdan mümkin däl. Iki güýjüň hem amala aşyryjak yzarlamasy geljek zamandadyr. Bu söz düzüminiň manysy “yzarlar” bolup, ol bir zady gazanmak ýa-da ýetmek niýeti bilen onuň yzyndan gitmegi ýa-da kowalamagy aňladýar. Bu, bir şahsyň ýa-da toparyň bir maksady ýa-da wezipesi işjeň gözlemäge ygrarly bolan geljekdäki hereketini aňladýar.

Bu söz düzümi dürli şertlerde ulanylyp bilner: “Ol lukmançylyk ugrunda kär ýoluny dowam etdirer,” ýagny onuň maksady lukmançylyk hünärmenine öwrülmeke ugrunda zähmet çekmekdir. “Ol inženerçilik boýunça dereje almaga ymtylar,” bu bolsa onuň ýokary okuw mekdebinde inženerçiligi öwrenmegi niýet edinýändigini görkezýär. “Topar taslamany tamamlanýança dowam etdirer,” bu hem toparyň taslama doly gutarýança onuň üstünde işlemegini dowam etdirjekdigini aňladýar. “Olar kompaniýanyň garşysyna kazyýet işini gozgar,” ýagny olar nägileligi çözmek ýa-da adalaty gazanmak üçin hukuk ädimlerini ätmegi niýet edinýärler. Umuman alanyňda, “dowam etdirer” diýen many kesgitli bir maksady ýa-da netijäni geljekde gazanmak üçin erjelligi, wepalylygy we aýdyň niýeti aňladýar.

Köne Dünýäniň romanizminiň geçmiş taryhydygy öwretmek üçin ulanylyan hususy düşündiriş, şondan soň pygamberligiň üç gatlaýyn ulanylyşynyň nädogry tatbigatyny goldaýan bir daýanç hökmünde ulanylyar. Ol Rimiň üç gatlaýyn ulanylyşynyň butparaz Rimi aňladýandygyny, onuň yzyndan papalyk Rimiň gelýändigini, soňra bolsa şol üç Rimiň üçünjisi hökmünde Amerikanyň Birleşen Ştatlarynyň durýandygyny öňe sürýär. Örän meňzeş kemçilikli bir tatbigat 2001-nji ýylyň 11-nji sentýabryndan kän wagt geçmänkä, Ýowel kitabynyň sebäbi bilen bir toparyň hereketden aýrylmagy wagtynda hem ulanylypdy.

Soňra bu jedel Kanadada geçirilen lager ýygnaгыnda başlandy; şol ýerde üç hasratyň üç esse ulanylyşy Ýoel kitabyna girizilip, üçünji hasrata degişli yslamyň birinji babyň altynjy aýatynda ýurda garşy gelen milletdigini öwretmek üçin peýdalanyldy. Ol millet papalyk Rimi bolup durýar, emma milletiň yslamdygyny öňe sürýän hususy düşündiriş girizildi. Üç hasratyň üç esse ulanylyşy 2001-nji ýylyň 11-nji sentýabrynyň güýji hökmünde yslamy kesgitlepdi, täze hususy düşündiriş bolsa Ýoeliň birinji babyndaky papalyk güýjüniň aslynda yslamdygyny nygtady. Ýoel kitabyndaky

papalyk güýjüniň dogry kesgitlenişini ret edýän hususy düşündiriş, üç hasratyň nädogry ulanylyşy arkaly berkidildi. Indi bolsa papalyk güýjüni bir gapdala goýup, onuň ýerine Amerikanyň Birleşen Ştatlaryny goýýan täze hususy düşündiriş girizilýär.

Bolup geçen zat, boljak şol zatdyr; edilen zat hem ediljek şol zatdyr; günün aşagynda täze hiç zat ýokdur. «Seret, bu täzedir» diýip aýdyp boljak bir zat barmy? Ol öňden bári bardy, bizden öňki döwürlerde hem bardy. Wagyzçy 1:9, 10.

Soňky günleriň jedelleri köne jedelleriň gaýtalanmagyny öz içine alýar, we Daniel kitabyň on birinji babynda Uriýa Smitiň demirgazygyň patyşasy nyşanyň üstüne öz hususy düşündirişini ýerleşdiren jedeli bar. Şeýle etmek bilen, ol Daniel kitabyň on birinji baby barada diňe garaňkylyk döreden bir düşüňjani emele getirdi. Şu soňky günlerde gaýtalanýan jedeller, esasan, berkidilen hakykata hususy düşündirişleri ulanmagyň miwesini kesgitleýär. Smit muny öz «Daniel we Ylham» atly kitabynda etdi. Ýoel kitaby baradaky jedelde hem şeýle edildi, we «Uly Jedel» kitabyndan bir abzasyň «Hristian dünýäsi»niň nämäni aňladýandygy babatda dünýäniň içinde hem-de Ellen Waýtyň ýazgylarynyň içinde bar bolan kesgitlemeden gaça durulanda, şeýle hem «yşygyna düşer» diýen jümläniň geljekki wakany görkezýändigini kesgitleýän grammatikanyň esasy kadalary ret edilende, ulanylan şol bir dinamikadyr. Şol salgylanma nokadyndan ugur alnyp, «Köne Dünýä» 538-nji ýyldan 1798-nji ýyla çenli papalyk häkimiýetiniň taryhydyr diýen nädogry düşünje soňra pygamberligiň üç gezekli ulanylyşynyň kesgitlemesiniň berkidilen düşüňjesine garşy delil getirmek üçin ulanylýar.

Hudaýyň pygamberlik taryhynda geçmişte amala aşmalydygyny kesgitläň zatlarynyň ählisi amala aşdy, hem-de öz tertibine görä entek gelmeli zatlaryň ählisi hem amala aşar. Hudaýyň pygamberi Danyýel öz ornunda durýar. Ýahýa öz ornunda durýar. Ylham kitabynda Ýahuda taýpasynyň Arslany pygamberligi öwrenýänlere Danyýel kitabyň açdy, şeýlelikde Danyýel öz ornunda durýar. Ol öz şaýatlygyny berýär, ýagny Rebbiň oňa görgüde äşgär eden beýik we dabaraly wakalary hakynda şaýatlyk edýär; bu wakalary olaryň berjaý bolmagynyň edil bosagasynda duranymyz üçin bilmegimiz zerurdyr.

“Taryhda we pygamberlikde Hudaýyň Sözi hakykat bilen ýalanyň arasynda uzak wagtlap dowam eden göreşi suratlandyrýar. Ol göreş heniz hem dowam edýär. Bolup geçen zatlar gaýtadan gaýtalanýar. Köne jedeller täzedan janlandyrylar, we täze nazaryýetler yzygiderli peýda bolar. Emma öz ynanjy hem-de pygamberligiň amala aşmagyndaky düşüňjesi arkaly birinji, ikinji we üçünji perişdeleriň habarlarynyň yglan edilmeginde öz paýyny ýerine ýetiren Hudaýyň halky nireden durandygyny bilýär. Olar iň arassa altyndan-da gymmatly tejribä eýedirlir. Olar daşyň kimin berk durmaly bolup, öz ynamynyň başyny ahyra çenli sarsmaz saklamalydyrlar.” Selected Messages, 2-nji kitap, 109.

Uayt uaylyň baýandalgan «olardyň senimine baslaňyshyn» diýen sözi bilen awdentizmiň esas goýujy hakykatlaryny göz önünde tutýandygyny aňsatlyk bilen görkezmek bolýar. Milleritler «halkyň talaňçylary» diýen nyşany papalyk güýji diýip öwredipdiler, we 1989-njy ýyldan bäri ýüz kyrk dört müňüň hereketi bu nyşanyň şol bir düşündirişini Milleritler ýaly gaýtalap yzygiderli kesgitläp gelýär. Indi «halkyň talaňçylary» kimdigi barada «täze teoriýa» bar, we ol köne jedeli gaýtadan janlandyrdy, sebäbi ol berk ornaşan pygamberlik nyşanyň nädogry kesgitlenişini

ulanyp, çägäniň üstünde gurlan pygamberlik nusgasyny bina edýär. Bu Smithiň şahsy düşündirişi bolsun, ýa-da Joel kitabynyň birinji babyndaky milletiň ýalan ulanylyşy bolsun, ýa-da Amerikanyň Birleşen Ştatlarynyň Häzirki Zaman Rimi hökmünde kesgitlenmegi bolsun — bu üç ýalňyşlygyň ählisi soňky günlerde papalyk Rimiň dogry düşünişine hüjüm edýär; şeýle etmek bilen hem, olar Hudaýyň halkynyň heläk bolýandygyny ýa-da diri galýandygyny kesgitleýän pygamberlik görnüşini esaslandyryan nyşana hüjüm edýärler.

Geljekde Ýewropada rim katolitsizmi we Amerikalarda ýüz dönderen protestantçylyk mukaddes taryhyň bütin dowamynda bolşy ýaly, Şenbe gününü saklaýanlary yzarlamagy “dowam etdirer”.

“Hudaý Öz halkyny oýarar; eger beýleki serişdeler netije bermese, olaryň arasyna bidgatçylyklar girer, we olar bugdaýdan saman aýrylyşy ýaly, olary eleger. Reb Öz Sözüne ynanyanlaryň hemmesini ukudan oýanmaga çagyryýar. Bu wagt üçin laýyk bolan gymmatly ýagtylyk geldi. Bu, üstümize abanýan howplary görkezýän Mukaddes Kitap hakykatydyr. Bu ýagtylyk bizi Ýazgylary yhlas bilen öwrenmäge hem-de biziň tutýan garaýyşlarymyzy in berk tankydy synagdan geçirmäge alyp barmalydyr. Hudaý hakykatyň ähli taraplarynyň we garaýyşlarynyň dogra hem-de agyz bekläp, düýpli we tutanýerli barlanmagyny isleýär. Ynananlar hakykatyň nämedigini düzýän zat barada çaklamalarda we anyk kesgitlenmedik düşüňjelerde dynç almaly däldir.” Gospel Workers, 299.

Biz bu pikirleri indiki maqalada dowam etdireris.